

Gotzon Barandiaran Arteaga

IDAZLEA

Kultura libreko piratak

Noiz uzten dio euskarazko sortzaileak bere lanaren jabe izateari? Idazle, musikari, margolari, aktore, eskulturagileak eta enparauak, zergatik ez gaude sindikatuta? Badago idaztetik bizi gura, ahalegindu eta ezin izan duenik? Internetetik musika doan jeisten dutenak piratak badira, zer gara liburuak osorik doan Interneten irakurtzen ditugunok? Eta deskatalogatuta dauden liburuak doan inprimatzen ditugunok? Eta zer dira liburugintzarako administrazio publikoetatik dirulaguntzak jaso eta Interneten ere copyrighta sutsuki defenditzen dutenak? Atzo arte euskarazko kulturaren industria sendoa gorpuztea lehentasuntzat zutenek, gaur egile-eskubideen defentsa dute aldarri. Liburuak euskarri elektronikoan jarri dituzte, paperezkoak baino %70 merkeago. Adi egon ezik, prezioaren merkatazea azpimarratzeaz gain, kultura errazago hedatzen laguntzen dutela pentsaraziko digute-eta. Ostera, ez digute erantzungo zergatik ez dagoen egilearen esku sortzen duenaren %90a edo zergatik dauden liburuak osorik doan eskaintzearen aurka, finean, zergatik sortzaileen lanen kontura bizitzeaz gain zergatik gailentzen zaien kulturaren ikuspegi merkantilista. Edozein irakurlek, bere etxeko bakardadean zein irakurle klubeko lagunartean irakurtzeko, etekin ekonomikorik ateratzeko inolako asmorik gabe paperean argitaratuta dagoen liburua fotokopiatu edota Interneten

NIGO AZKONA

dagoena inprimatzen badu, zigortu egin behar dugu? Idazleak horregatik kobratu egin behar du? Eta argialetxeak? Kultura, beraz literatura, besteak beste, adierazpen askatasunerako, jakintza trukatzeko, ezagutzarako, hezkuntzarako, elkarrenginaren, iritzi edo pentsamendu zurrunik malgutzeko, ikuspegiak zabaltzeko eta komunikaziorako ezinbestekoa dela deritzogunentzat Interneten konzeptuok gauzatzeko bitarteko itzela da. Interneterako ere copyrighta defendatzen dutenek eta berauen ikuspegi legalki bermatzen duten agintari politikoez iruzurra egiten digute. Lehenek euren ez denetik etekina atera gura dutelako, bigarrenek sortzaileen lana babestu, ezagutarazi eta sustatzeko alternatibarik proposatu ere egiten ez dutelako. Halan da ze, ez argialetxeek ez administrazio publikoek ez sindikatuak ez dizkigutenez gure lana duinduko duten eta hartzaileen eskubi-deak aintzat hartuko dituzten proposamenak luzatuko, sortzaileok izan behar dugu gutxienekoa gehiagotzen hasi behar dugu dugunak, ez? Beste kultura batzuetako sortzaileek plazaratu dituzten proposamenak aztertzen has gaitezke, barbarako, *Carta por la Innovacion, la Creatividad y el Acceso al Conocimiento* deritzon datozenak. Gutun horretan sortzaileak hileroko soldata eta lanpostu egonkorra izan ditzan neurriak hartu behar direla proposatzen dute. Edo sortzaileok bereziak gara gainontzeko langileen aldean? ■

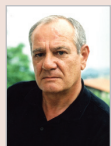

Interneterako ere
copyrighta defendatzen
duten agintari politikoez
iruzurra egiten digute

HIRUKO TXIKIAN

Joxemari Ostolaza

Joan zireneko igandean eta astelehenean ikusi ditudanak. Igandean, eguraldiak etxean "sofin" egiteko agintzen zuenean, Oiartzunera egin nuen Etxeratak antolatu bertso saiora. Sarrerak patrikan, berrogei bat minutuko tartetz hurbildu ginen polikiroldegira leku egokiaren bila. Bertaratu eta Txapelketaren saioen antzera ehun bat metroko jende lerrokada zegoen jada sartzeko irrikitan. Horietarik dezente gelditu zen sartu ezinik inguru elurtuari so. Astelehenean Irungo Amaian Txirri Mirri eta Txiribiton ETBrentzat saioa grabatzekotan ziren.

Zale sufrituak

Ordu pare bat lehenago, atarian ume andana zegoen lerrokatuta txintxo-txintxo gurasoen laguntzaz. Eta ulergarria iruditu zitzaidan sarrerarik ez eta aretoak mugatzen zuela sartzeko kopurua jakin nuenean. Eta dohain. Berantiarrak etxera alegia. Lerroaren atzealdean zeuden batzuk negarrez, aurrekoek hotzik ez eta pozik. Saioa hasi baino ordubete lehenago ilarak aretoaren neurria gaintzen zuten, halere inork ez zuen alde egiten. Bertako auzotar zenbaiten harridura aurpegiak (*payasos en vasco? Sí, los de la vasca*) gogoan, etxera egin nuen, gure txikian ez garelako eskasak nire buruari esanez. ■